

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Kód materiálu:	VY_12_INOVACE_13_MLUVNICKÉ_KATEGORIE_U_SLOVES		
Název materiálu:	Mluvnické kategorie u sloves		
Předmět:	Český jazyk	Ročník:	4.
Časová dotace:	45 min	Datum ověření:	5. 12. 2012
Jméno autora:	Mgr. Vladislav Rusín		
Klíčová slova:	Slovesa, děj, časování, slovesná osoba, číslo, čas a způsob.		
Výchovné a vzdělávací cíle:	Žák se naučí pravidla k zařazování slov ke vzorům. Pracuje s textem, třídí informace.		
Rozvíjené klíčové kompetence:	Kompetence k učení.		
Anotace, metodický list:	Žák se naučí pravidla k určování mluvnických kategorií u sloves.. Pracuje s textem, třídí informace.		
Použité zdroje:	Upravené texty z učebnice ČECHURA, Rudolf a Hana STAUDKOVÁ. <i>Český jazyk pro čtvrtý ročník</i> . Vyd. 2. Všeň: Alter, 2002, 159 s. ISBN 80-724-5004-2. http://rysava.websnadno.cz/ceskyjazyk_5.roc/slovesny_zpusob2.htm		

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

SLOVESA

Slovesa jsou slova, která vyjadřují, co osoby, zvířata a věci dělají nebo co se s nimi děje. Vyjadřují tedy **děj** neboli činnost (kreslit), **stav** (ležet) nebo **změnu stavu** (opadat).

Slovesa jsou **slova ohebná, časují se**. Při časování se mění koncovka sloves.

Slovesný tvar, který může vyjádřit osobu a číslo, je tvar určitý (piš, budu utíkat).

Slovesný tvar, který nemůže vyjádřit osobu a číslo, je tvar neurčitý – infinitiv (psát, jít).

Slovesa svými tvary vyjadřují:

osobu – první (nesu, neseme), druhou (neseš, nesete), třetí (nese, nesou)

číslo – jednotné (budu hrát, dělej), množné (budeme hrát, dělejte)

čas – minulý (četli jsme, dojedl), přítomný (snídáš, pracuje), budoucí (zaspívám, budeme číst)

způsob – oznamovací (svítí, zaspal), rozkazovací (sviť, nezaspěte), podmiňovací (svítil by, zaspali bychom).

Tvary podmiňovacího způsobu jsou složené. Skládají se z přičestí činného a ze zvláštních tvarů (bych, bys, by, bychom, byste, by) odvozených od slovesa být.

Rozkazovací způsob nevyjadřuje slovesný čas, u podmiňovacího způsobu budeme čas určovat až ve vyšších ročnících.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Urči u sloves osobu, číslo, čas a způsob - cvičení 1:

SLOVESNÝ TVAR	OSOBA	ČÍSLO	ČAS	ZPŮSOB
Poznamenej si úkol.				
Hledají ztracenou knížku.				
Dnes budeme psát diktát.				
Jirko, kdybys dával pozor.				
Nepřátel se nelekejme.				
Kuře zděšeně pípalo.				

Kontrola:

SLOVESNÝ TVAR	OSOBA	ČÍSLO	ČAS	ZPŮSOB
Poznamenej si úkol.	2.	jednotné	neurčujeme	rozkazovací
Hledají ztracenou knížku.	3.	množné	přítomný	oznamovací
Dnes budeme psát diktát.	1.	množné	budoucí	oznamovací
Jirko, kdybys dával pozor.	2.	jednotné	neurčujeme	podmiňovací
Nepřátel se nelekejme.	1.	množné	neurčujeme	rozkazovací
Kuře zděšeně pípalo.	3.	jednotné	minulý	oznamovací

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Urči u sloves osobu, číslo, čas a způsob – cvičení 2:

SLOVESNÝ TVAR	OSOBA	ČÍSLO	ČAS	ZPŮSOB
Pořád by se koupal.				
Blahopřeješ Alici k svátku.				
Děvčata si na ni vzpomněla.				
Kdybychom už viděli cíl.				
Budu tě stále sledovat.				
Stiskněte červené tlačítko.				

Kontrola:

SLOVESNÝ TVAR	OSOBA	ČÍSLO	ČAS	ZPŮSOB
Pořád by se koupal.	3.	jednotné	neurčujeme	podmiňovací
Blahopřeješ Alici k svátku.	2.	jednotné	přítomný	oznamovací
Děvčata si na ni vzpomněla.	3.	množné	minulý	oznamovací
Kdybychom už viděli cíl.	1.	množné	neurčujeme	podmiňovací
Budu tě stále sledovat.	1.	jednotné	budoucí	oznamovací
Stiskněte červené tlačítko.	2.	množné	neurčujeme	rozkazovací

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Ve větách najdi slovesa a vypiš je:

Lidé mají různé záliby. Někdo chodí na ryby, jiný zase sbírá houby. Někdo má sbírku mincí, někdo si hraje se známkami. Sbírat se dá cokoli, sběratelé se nevyhýbají žádnému odvětví. Mezi těmito sbírkami má své místo i podivná sbírka našeho dědečka. On totiž sbírá školní potřeby. Má celé krabice se starými násadkami, křídami a podobně. S velkým úsilím se mu podařilo sehnat i padesát let staro školní tabuli.

Kontrola:

Lidé **mají** různé záliby. Někdo **chodí** na ryby, jiný zase **sbírá** houby. Někdo **má** sbírku mincí, někdo **si hraje** se známkami. **Sbírat se dá** cokoli, sběratelé **se nevyhýbají** žádnému odvětví. Mezi těmito sbírkami **má** své místo i podivná sbírka našeho dědečka. On totiž **sbírá** školní potřeby. **Má** celé krabice se starými násadkami, křídami a podobně. S velkým úsilím **se mu podařilo sehnat** i padesát let staro školní tabuli.